

SUĐENJA PRED SPECIJALIZOVANIM VEĆIMA KOSOVA

JANUAR - JUNI 2024

SADRŽAJ

SUĐENJA U PRETHODNOM POSTUPKU

PRVOSTEPENA SUĐENJA (GLAVNI
PRETRES)

TREĆESTEPENI POSTUPAK -
VRHOVNI SUD

Fond za humanitarno pravo Kosovo (FHPK) u kontinuitetu prati sudske procese koji se odvijaju pred Specijalizovanim većima Kosova (SVK). Objavljuje biltene i analize vezane za rad Specijalizovanih veća, koji služe široj javnosti da bude bolje informisana o napredovanju sudskih predmeta.

Ovaj bilten predstavlja opšte informacije o napredovanju suđenja pred SVK-om tokom šestomesečnog perioda, januar - jun 2024. godine.

Tokom ovog perioda je u toku bio rad na pet (5) predmeta: tužilac protiv Hašima Tačija i drugih; tužilac protiv Pjetera Šalje; tužilac protiv Saljaha Mustafe; tužilac protiv Sabita Januzija i drugih; tužilac protiv Isnija Kiljaja.

SUĐENJA U PRETHODNOM POSTUPKU

Tužilac protiv Sabita Januzija, Ismeta Bahtijarija i Hadžija Šalje

Specijalizovano tužilaštvo (ST) je uhapsilo Sabita Januzija i Ismeta Bahtijarija 5. oktobra 2023. godine na Kosovu a 6. oktobra 2023. su prebačeni u pritvorsku jedinicu Specijalizovanih veća Kosova. Optužnica protiv Januzija i Bahtijarija je potvrđena 2. oktobra 2023. godine a objavljena je 6. oktobra 2023. godine. Okrivljeni su se, u svom prvom pristupanju sudu 9. oktobra 2023. godine, izjasnili da nisu krivi za krivična dela protiv javnog reda i protiv pravosuđa i javne uprave. ST je uhapsio Hadži Šalju 11. decembra 2023. godine na Kosovu a 12. decembra 2023. Hadži Šalja je prebačen u pritvorsku jedinicu Specijalizovanih veća Kosova. Optužnica protiv Šalje je potvrđena 4. decembra 2023. godine i objavljena je 12. decembra 2023. godine. U svom prvom pristupanju sudu 13. decembra 2023. godine, okrivljeni se nije izjašnjavao u vezi sa svojom krivicom ili nedužnošću. Prilikom sledećeg pristupanja 15. decembra 2023. godine, sam se izjasnio da nije kriv za krivična dela koja mu se stavljaju na teret.

Dana 12. januara 2024, nakon zahteva za spajanje postupaka u ova dva krivična predmeta, ST je podnelo predlog zajedničke optužnice. Dana 16. februara 2024, ST je po zahtevu sudije za prethodni postupak, podneo izmenjenu verziju optužnice protiv Januzija i Bahtijarija, u kojoj je ispravljeno prezime Bahtijarija i jasnost i tačnost krivične stvari. Dana 17. maja 2024, sudija za prethodni postupak je usvojio zahtev ST-a za izmenu optužnice i uključivanje novih činjeničnih navoda, samo u vezi sa Januzijem i Bahtijarijem.

ST je ponovo podneo zajedničku optužnicu 27. februara 2024.

Isti su optuženi po dve tačke za ometanje službenih lica u vršenju službenih dužnosti (tačka 1 i 2), kao i u jednoj tački za zastrašivanje u toku krivičnog postupka (tačka 3). Prema potvrđenoj optužnici, krivična dela su izvršena u periodu od 5. aprila 2023. do 12. aprila 2023. godine, kada su se okrivljeni sastali svaki ponaosob sa „svedokom 1“ kako bi ga podstakli da povuče svoj iskaz, ili da uopšte ne svedoči pred Specijalizovanim većima Kosova, što su učinili primenom teških pretnji. Oni su, kako se navodi u optužnici, delovali i u saizvršilaštvu sa drugim licima, sa ciljem da zastraše „svedoka 1“, kao i da ometaju tužioce i istražitelje Specijalizovanog tužilaštva u vršenju službenih dužnosti.

U ovom izveštajnom periodu, su u ovom predmetu, održane dve (2) statusne konferencije, na kojima su stranke imale priliku da razmene svoja mišljenja o napredovanju predmeta: pristup dokumentaciji od strane odbrane, pitanje pritvora i drugi tehnički detalji u vezi sa daljim postupkom.

Tužilac protiv Isnija Kiljaja

Specijalizovano tužilaštvo (ST) uhapsilo je okrivljenog Isnija Kiljaja 2. novembra 2023. godine. Isto lice je uhapšeno zbog sumnje da je počinilo krivična dela ometanja pravosuđa, uključujući ometanje službenih lica u obavljanju službenih dužnosti i povredu poverljivosti postupka. Kiljaj je prvi put pristupio SVK-u 4. novembra 2023. godine.

ST je 15. decembra 2023. podneo početnu optužnicu protiv Kiljaja za potvrđivanje. Nakon podnošenja revidirane optužnice 11. marta 2024, ST je 2. maja 2024. tražio obustavu revidirane optužnice, u nameri da podnese drugu verziju na potvrđivanje. S obzirom na ova dešavanja i pretpostavku nevinosti i Kiljajevo pravo na slobodu, sudija pojedinac Nikola Ćiju je 15. maja 2024. godine zamenu meru bezbednosti okrivljenom, i umesto pritvora mu je izrekao meru jemstva i javljanja u policiji i druge stroge uslove.

Specijalizovani tužilac još uvek nije podigao optužnicu u ovoj krivičnoj stvari. Trenutno se Isni Kiljaj smatra osumnjičenim.

PRVOSTEPENA SUĐENJA (GLAVNI PRETRES)

Tužilac protiv Hašima Tačija i drugih

Hašim Tači, Kadri Veselji, Jakup Krasnići i Redžep Seljimi, svi visokorangirani u OVK, optuženi su od strane tužilaštva za ratne zločine i zločine protiv čovečnosti, u periodu od marta 1998. do septembra 1999. godine, na nekoliko lokacija na Kosovu i u Albaniji, koje su prema navodima, učinili pripadnici OVK nad stotinama civila i lica koja nisu učestvovala u ratnim dejstvima. Svi okrivljeni su u pritvoru od novembra 2020. godine.

Prethodni postupak u ovoj pravnoj stvari trajao je oko dve i po godine. Početkom aprila 2023. godine počeo je glavni pretres iznošenjem uvodnih reči stranaka u postupku, a od tada se suđenje intenzivno nastavilo saslušanjem svedoka koje je predložilo tužilaštvo.

U periodu januar - jun 2024. godine održano je ukupno 50 sudskih ročišta, na kojima je saslušano 35 svedoka koje je predložilo tužilaštvo.

Među ovim svedocima, njih 24 su bili zaštićeni svedoci, čija imena nisu obelodanjena i njihova svedočenja su održana uglavnom na poluzatvorenim ročištima, 9 svedoka je svedočilo tako da je njihov identitet bio otkriven u javnosti, na javnim ročištima, dok su 2 svedoka svedočila na poluzatvorenim ročištima. Među ovim svedocima bilo je svedoka koji su bili žrtve ili su imali saznanja o bilo kom slučaju u vezi sa optužnicom, a isti su svedočili o komandnim strukturama OVK kao i o zatočeničkim centrima u određenim zonama. Među njima je bilo i osoblje diplomatskih medija, koji su bili u misiji na Kosovu tokom rata, kao i bivši pripadnici KFOR-a.

Tužilac protiv Pjetera Šalje

Ppeter Šalja, pripadnik OVK, optužen je od strane Tužilaštva za ratne zločine za period od 17. maja 1999. do 5. juna 1999. godine, za krivična dela nad licima koja su bila zatočena u fabrici metala u Kukešu, Albanija. Pjeter Šalja je i dalje u pritvoru od njegovog hapšenja marta 2021.

U periodu januar - jun 2024. godine održano je ukupno 5 sudskih ročišta na kojima je saslušan samo 1 svedok odbrane, koji je svedočio bez zaštitnih mera, na dva ročišta. Odbrana Pjetera Šalje je 15. januara 2024. obavestila o zvaničnom zatvaranju njihovog dosijea. 9. februara 2024. je priveden kraju postupak izvođenja dokaza u ovoj krivičnoj stvari. Od 15. do 17. aprila su iznete završne reči.

Presuda će biti proglašena 16. jula 2024.

TREĆESTEPENI POSTUPAK - VRHOVNI SUD

Tužilac protiv Saljiha Mustafe

Saljih Mustafa, komandant jedinice BIA OVK, optužen je za ratne zločine, koje je učinio tokom aprila 1999. godine u selu Zlaš u opštini Priština.

Prvostepeni sud ga je 16. decembra 2022. oglasio krivim i osudio na 26 godina zatvora za ratne zločine proizvoljnog zatvaranja, mučenja i ubistva.

Sudsko veće je 6. aprila 2023. godine izdalo nalog za obeštećenje žrtava, kojim je na ime naknade štete pričinjene žrtvama krivičnog dela tražio isplatu od 207.000 €.

Apelaciono veće je presudom donetom 14. decembra 2023. godine odbacilo gotovo sve tačke iznete u žalbi Mustafine odbrane. Polazeći od epiteta nemeđunarodnog sukoba, dokaza koji su korišćeni na suđenju, najpovoljnijeg krivičnog zakona, izjava svedoka, elementa nezakonitog ubistva, proizvoljnog pritvaranja pa čak i alibija. Dakle, sve žalbe odbrane su pobijene, sa izuzetkom delimičnog prihvatanja tačkaka 9F, 9H i 9K žalbenog spisa. Po oceni veća, jedina povreda prvostepene odluke ticala se visine kazne. Posledično je Apelacioni sud umanjio jedinstvenu kaznu zatvora koja je izrečena Mustafi, sa 26 na 22 godine zatvora, računajući vreme provedeno u pritvoru.

Dana 14. marta 2024. odbrana Saljiha Mustafe podnela je zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu.

Vrhovni sud još uvek nije presudio o zahtevu za zaštitu zakonitosti.

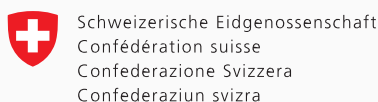
Nalazi FHPK-a:

- Tokom izveštajnog perioda januar - jun 2024. godine u predmetu Tužilac protiv Hašima Tačija i drugih je saslušano 35 svedoka na predlog tužilaštva. Od ovog broja, 24 je svedočilo pod zaštitnim merama, njihov identitet bio je nepoznat i prevashodno su svedočili na ročištima koja su bila zatvorena za javnost. Takođe je saslušano još 11 svedoka, čiji je identitet bio poznat javnosti i prevashodno na ročištima koja su bila otvorena za javnost. Oko 60% sudskih ročišta bilo je redigovano za javnost. Javno mnjenje ima pravo da čuje izjave svedoka, dok sud uvek mora da se postara da se rediguju samo oni podaci koji utiču na otkrivanje identiteta zaštićenih svedoka, a ne ceo iskaz svedoka. Nastavljanjem ove prakse, postoji opasnost da se izgubi smisao transparentnosti ovih suđenja i princip javnosti rada.

- U SVK-u se u pritvoru nalazi 8 okrivljenih, za koje sud na svaka dva meseca ponovo procenjuje uslove za određivanje i produžetak ove mere bezbednosti, konstatacijom da za ovih 8 okrivljenih postoji osnov za opasnost od bekstva, uticaja i/ili ometanja toka krivičnog postupka, ili opasnost od ponavljanja krivičnog dela, i da će blaže mere bezbednosti biti nedovoljne da se obezbedi uspešno vođenje krivičnog postupka. Za razliku od toga, u predmetu Isnija Kiljaja, nakon što je ST povukao optužnicu predloženu za potvrđivanje i tražio dodatno vreme za podnošenje nove optužnice, sud je kao posledica ovih dešavanja i imajući u vidu Kiljajevo pravo na slobodu, među ostalim faktorima, naložio zamenu mere bezbednosti. Sud je svojom odlukom preinačio meru bezbednosti Kiljaju drugim blažim merama, izricanjem mere javljanja u policijsku stanicu na Kosovu, polaganje jemstva u iznosu od trideset hiljada (30,000) evra kao i druge mere koje imaju za cilj da spreče bekstvo ili izbegavanje sudskog krivičnog postupka. Ovo je jedini slučaj, od početka rada SVK-a, da je jedna oštrija mera preinačena u blažu.

Izradu ove publikacije finansijski je podržalo Savezno ministarstvo spoljnih poslova Švajcarske kroz projekat „Unapređenje procesa pomirenja kroz inkluzivan i holistički pristup suočavanju sa prošlošću na Kosovu” organizacije „Nacionalna zadužbina za demokratiju” kao deo projekta pod nazivom „Promovisanje dijaloga i istorijskog razumevanja”.

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Fonda za humanitarno pravo Kosovo i ni na koji način ne odražava stavove Saveznog ministarstva spoljnih poslova Švajcarske i „Nacionalne zadužbine za demokratiju”.

Federal Department of Foreign Affairs FDFA

Fondi për të Drejtën Humanitare Kosovë
Fond za humanitarno pravo Kosovo
Humanitarian Law Center Kosovo